

ที่ สม ๐๐๐๖/ ๒๓

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา

อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖-๗ ถนนแจ้งวัฒนะ

เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๑๓ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับ
หลักสิทธิมนุษยชน

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนารายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๓ - ๖/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๒ จำนวน ๑๐๐ ชุด

100 ชุด (100%)

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอเสนอข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย
กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใดๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ กรณีการเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อ
เอชไอวีในการสมัครงานกับบริษัทเอกชน เพื่อโปรดนำเสนอดังกล่าวต่อรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตาม
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง รายละเอียด
ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ความเป็นมา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนหลายราย
ในกรณีปัญหาเกี่ยวกับการที่บริษัทเอกชนให้ผู้สมัครงานตรวจสอบสุขภาพและตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อนรับเข้าทำงาน
อันอาจเป็นเหตุให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีถูกปฏิเสธการรับเข้าทำงาน แม้ว่าลักษณะงานไม่มีความเสี่ยงที่จะ
แพร่เชื้อเอชไอวีแต่อย่างใด

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นกรณีเกี่ยวกับการ
เลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีในการสมัครงานกับบริษัทเอกชน จึงได้ตรวจสอบและมีข้อเสนอแนะมาตรการ
หรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะมาตรการหรือ
แนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย
กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐
ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑)
และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และ
อำนาจตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า

/และเสนอแนะ...

และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ดังนั้น จึงเห็นสมควรเสนอข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน กรณีการเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี ในการสมัครงานกับบริษัทเอกชน เพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ ให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร่งด่วน

๔.สาระสำคัญของเรื่อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เอกสารทางวิชาการ ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและพยานผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งบทบัญญัติของกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า ความเสมอภาคและความเท่าเทียมของบุคคลได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights : ICCPR) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights : ICESCR) และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (United Nations Commission on Human Rights) ได้มีข้อมติที่ ๑๙๙๕/๔๔ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๘ (ค.ศ. ๑๙๙๕) และที่ ๑๙๙๖/๔๓ เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๓๙ (ค.ศ. ๑๙๙๖) ยืนยันว่า “สถานภาพอย่างอื่น (other status)” ในบทบัญญัติเรื่องการไม่เลือกปฏิบัติ นั้น จะต้องตีความโดยหมายความรวมถึงสถานภาพทางสาธารณสุขรวมทั้งเชื้อเอชไอวี และโรคเอดส์ ซึ่งหมายความว่า รัฐไม่ควรเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อและผู้ได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีและโรคเอดส์ หรือสมาชิกของกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี นอกจากนี้ทุกคนมีสิทธิในการทำงาน การตัดสินใจ และเงื่อนไขที่เป็นใจสำหรับการทำงาน โดยสิทธิในการทำงานนำมาซึ่งสิทธิของบุคคลที่จะเข้าถึงการจ้างงานโดยปราศจากเงื่อนไขเบื้องต้น ยกเว้นคุณสมบัติเพื่อการจ้างงานที่จำเป็น สิทธิดังกล่าวจะถูกละเมิดทันที หากผู้สมัครหรือลูกจ้างถูกเรียกร้องให้ตรวจเชื้อเอชไอวีในลักษณะบังคับ และปฏิเสธการจ้างงานหรือปฏิเสธที่จะให้เข้าถึงผลประโยชน์ของลูกจ้างหากพบว่าผลการตรวจเชื่อเป็นบวก รัฐต้องประกันว่าบุคคลที่เป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีและโรคเอดส์จะได้รับการอนุญาตให้ทำงานตราบเท่าที่เขาจะสามารถทำงานได้ ในกรณีที่ผู้ติดเชื้อไม่สามารถที่จะทำงานต่อไปได้ เขาก็ต้องได้รับการดูแลและเข้าถึงผลประโยชน์ที่จะมีให้แก่ผู้ไร้ความสามารถและผู้ป่วยด้วย ผู้สมัครหรือลูกจ้างจะต้องไม่ถูกขอให้เปิดเผยสถานภาพเรื่องเอชไอวีของตนต่อผู้ว่าจ้าง หรือเพื่อเข้าถึงการชดเชยให้แก่แรงงาน ผลประโยชน์ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และการประกันสุขภาพ

พันธกรณีของรัฐในการป้องกันการเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบในสถานที่ทำงาน รวมทั้งความรู้ในเรื่องเชื้อเอชไอวี และโรคเอดส์ ควรได้รับการขยายไปสู่ภาคเอกชน (ข้อ ๑๖) ดังนั้น การตรวจเชื้อเอชไอวีโดยกำหนดให้เป็น ส่วนหนึ่งของขั้นตอนการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานโดยบริษัทเอกชนเอง หรือโดยผู้รับจ้างจากบริษัทเอกชน ในการดำเนินการคัดเลือกพนักงานเข้าทำงาน จึงเป็นการเลือกปฏิบัติโดยอาศัยเหตุแห่งสถานภาพทาง สาธารณสุขอันถือเป็นสถานภาพอย่างอื่น (other status) ในบทบัญญัติเรื่องการไม่เลือกปฏิบัติที่ส่งผลให้ เกิดอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการเข้าถึงสิทธิในการประกอบอาชีพของผู้ติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งเป็นการกระทำที่ ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กติการะหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights : ICCPR) และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights : ICESCR) อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้องเรียน และมีมติให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ไปยังบริษัทเอกชนผู้ถูกร้อง กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาหลักการคุ้มครองสิทธิของผู้ติดเชื้อเอชไอวีแล้วพบว่า ปัจจุบันประเทศไทย ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่มีสภาพบังคับเพื่อขจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีในโลกแห่งการทำงาน (the world of work) และแม้จะมียุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการยุติปัญหาเอดส์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๓ แนวปฏิบัติแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์ในสถานที่ทำงาน ประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง แนวทางการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์และวัณโรคในสถานประกอบการ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ การจัดทำมาตรฐานการบริหารจัดการเอดส์ในสถานประกอบการ (AIDS - response Standard Organization : ASO Thailand) รวมถึงมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ที่เห็นชอบในหลักเกณฑ์การให้โอกาสผู้ติดเชื้อเอดส์ คนพิการ และผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ซึ่งพ้นจากสภาพการ ใช้จ่ายเสพติดยาเสพติดเข้าทำงาน หรือรับเข้าศึกษาต่อในหน่วยงานภาครัฐ อันเป็นไปตามนโยบายในการส่งเสริม ความเป็นธรรมในสังคมในเรื่องสิทธิ โอกาส และความเสมอภาคก็ตาม แต่ยังไม่ปรากฏผลในทางปฏิบัติ ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ติดเชื้อเอชไอวี เนื่องจากยุทธศาสตร์และแนวปฏิบัติข้างต้นเป็นเพียงมาตรการเชิงบวก ในลักษณะของการขอความร่วมมือตามความสมัครใจ และการสร้างจิตสำนึกจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

ดังนั้น เพื่อให้หลักการสิทธิมนุษยชนที่มีอยู่สามารถประยุกต์ใช้ในบริบทของเชื้อเอชไอวี และโรคเอดส์ และรัฐสามารถดำเนินกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนในบริบทของเชื้อเอชไอวี และโรคเอดส์ อันเป็นการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กติการะหว่างประเทศ ด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม ตลอดจนแนวปฏิบัติระหว่างประเทศ ว่าด้วยเชื้อเอชไอวี/เอดส์ กับสิทธิมนุษยชน (International Guidelines on HIV/AIDS and Human Rights) เมื่อปี 2006 ในแนวทางปฏิบัติที่ ๕ ที่เสนอให้รัฐบัญญัติและเสริมสร้างกฎหมายที่ปกป้องและต่อต้านการ เลือกปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยปกป้องกลุ่มเปราะบาง ผู้ติดเชื้อและได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวีและโรคเอดส์ รวมทั้งกลุ่มบุคคลผู้ไร้ความสามารถจากการถูกเลือกปฏิบัติทั้งจากภาครัฐและเอกชน โดยให้มีการบัญญัติ กฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อตกลงร่วมกันเพื่อให้หลักประกันสิทธิในที่ทำงานในเรื่องต่าง ๆ เช่น เสรีภาพ จากการถูกตรวจเชื้อเอชไอวีเพื่อการจ้างงาน ความก้าวหน้าในการทำงาน การฝึกอบรมหรือผลประโยชน์อื่น ๆ

ความลับในเรื่องที่เกี่ยวกับข้อมูลทางการแพทย์ รวมทั้งสถานะเกี่ยวกับเชื้อเอชไอวีและโรคเอดส์ ความมั่นคงในการจ้างงานสำหรับแรงงานที่ติดเชื้อเอชไอวีจนกว่าไม่สามารถทำงานได้ รวมถึงการให้ทางเลือกในการทำงานที่มีเหตุผล ปกป้องเรื่องประกันสังคมและผลประโยชน์อื่น ๆ ให้แก่แรงงานที่ติดเชื้อและได้รับผลกระทบจากเชื้อเอชไอวี รวมทั้งการประกันชีวิต เบี้ยหวัด การประกันสุขภาพ และผลประโยชน์ที่จะได้รับการออกจากงานหรือตาย เป็นต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเห็นสมควรให้มีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ ต่อคณะรัฐมนตรีว่า ควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองแรงงานในภาคเอกชน ให้ครอบคลุมไปถึงการคุ้มครองสิทธิของผู้ติดเชื้อเอชไอวีในโลกแห่งการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นผู้แสวงหางานทำที่ยังมีได้อยู่ในฐานะลูกจ้างและผู้ที่มีฐานะเป็นลูกจ้างตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานและกฎหมายอื่น ตั้งแต่กระบวนการพิจารณารับเข้าทำงาน การกำหนดเงื่อนไขในการจ้างงาน การเลื่อนตำแหน่ง และการสิ้นสุดการจ้าง เพื่อให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีสิทธิและโอกาสเท่าเทียมกับบุคคลอื่น โดยควรนำเอาแนวปฏิบัติระหว่างประเทศว่าด้วยเชื้อเอชไอวี/เอดส์ กับสิทธิมนุษยชน (International Guidelines on HIV/AIDS and Human Rights) ในส่วนที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการดำเนินการ ทั้งนี้ ควรมีการจัดตั้งกลไกการคุ้มครองและตรวจสอบการเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีในโลกแห่งการทำงาน เพื่อทำหน้าที่รับเรื่องร้องเรียน ตรวจสอบ และดำเนินการให้มีการเยียวยาผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ถูกเลือกปฏิบัติ อันจะทำให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้ติดเชื้อเอชไอวีอย่างมีประสิทธิภาพ

๕. ข้อเสนอ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอความกรุณาท่านโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามรายงานผลการตรวจสอบที่ ๓ - ๖/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๒ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง ต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใดโปรดแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายวัส ดิงสมิตร)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
สำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๘๑ (กุลภัสสรณ์)
โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๗๘